Yard?mc? Teknoloji Aile Etkisi Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Yard?mc? Teknoloji Aile Etkisi Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32890

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Yard?mc? Teknoloji Aile Etkisi Ölçe?i (YTAEÖ), orijinal ad? Family Impact of Assistive Technology Scale (FIATS) olan psikometrik bir arac?n Türkçe uyarlamas?d?r. Bu ölçek, engelli bireylerin kulland??? yard?mc? teknolojilerin (YT) aile sistemi üzerindeki genel etkisini, hem olumlu hem de olumsuz yönleriyle ölçmek amac?yla geli?tirilmi?tir. YTAEÖ, özellikle çocuklar?n ve gençlerin yard?mc? teknoloji cihazlar?n? kullanmaya ba?lamas?yla birlikte aile i?levselli?i, duygusal sa?l?k, sosyal kat?l?m ve finansal durum gibi alanlarda meydana gelen de?i?iklikleri de?erlendirmeye odaklan?r.

Ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, 2012 y?l?nda ?im?ek, ?im?ek, Ryan, Yakut ve Uygur taraf?ndan gerçekle?tirilmi? ve sonuçlar? uluslararas? akademik bir dergide yay?mlanm??t?r. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürüne ve diline uygunlu?unu, ayn? zamanda orijinal yap?s?n?n psikometrik özelliklerini koruyup korumad???n? incelemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Yard?mc? Teknoloji, Aile Etkisi, Engellilik, Adaptasyon, Uyarlama, Ya?am Kalitesi, Rehabilitasyon, Assistive Technology.

Yazarlar

?im?ek, T. T., ?im?ek, ?. E., Ryan, S. E., Yakut, Y., Uygur, F. (Uyarlama Çal??mas?).

Amaç

Yard?mc? Teknoloji Aile Etkisi Ölçe?i'nin temel amac?, yard?mc? teknolojilerin kullan?m?n?n aile dinamikleri üzerindeki faydalar?n? ve zorluklar?n? nicel olarak belirlemektir. Bu de?erlendirme, klinisyenlerin ve ara?t?rmac?lar?n, teknoloji seçiminin ve uygulamas?n?n aileye özgü ihtiyaçlara ne ölçüde cevap verdi?ini anlamalar?na yard?mc? olur.

Ölçek, yaln?zca cihaz?n kullan?c? üzerindeki etkisini de?il, ayn? zamanda cihaz?n edinilmesi, bak?m? ve günlük ya?ama entegrasyonunun getirdi?i ek yükleri ve kolayl?klar? da ölçerek bütüncül bir bak?? aç?s? sunar. Bu bilgiler, rehabilitasyon programlar?n?n ve sosyal destek hizmetlerinin etkinli?ini art?rmak için kritik öneme sahiptir.

Yap?

YTAEÖ, yard?mc? teknolojilerin aile üzerindeki etkisini çok boyutlu bir yap? içinde de?erlendirir. Orijinal FIATS ölçe?i, genellikle a?a??daki temel alanlar? kapsayan alt ölçeklerden veya boyutlardan olu?ur:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Aile ??levselli?i ve Kat?l?m?: Ailenin birlikte yapt??? aktivitelerdeki de?i?iklikler.

Duygusal Etki ve Stres: Ebeveynlerin ve di?er aile üyelerinin ya?ad??? duygusal yük veya rahatlama.

Finansal Etki: Cihazlar?n maliyeti ve ilgili harcamalar?n aile bütçesine etkisi.

Çocu?un Ba??ms?zl???: Teknolojinin çocu?un öz bak?m ve günlük ya?am aktivitelerindeki ba??ms?zl???na katk?s?.

Ölçek, bu boyutlar arac?l???yla, teknolojinin aile ya?am kalitesi üzerindeki net etkisini ölçmeye çal???r.

Geçerlik

?im?ek ve arkada?lar?n?n (2012) Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap? geçerli?i incelenmi?tir. Yap? geçerli?i çal??malar?, ölçek maddelerinin teorik olarak ölçülmesi beklenen yap?y? (aile etkisi) ne derece do?ru temsil etti?ini göstermektedir. Uyarlama çal??mas? sonucunda, Türkçe versiyonun orijinal ölçe?in boyut yap?s?n? büyük ölçüde korudu?u ve maddelerin ilgili faktörlere yeterli yüklenme gösterdi?i rapor edilmi?tir. Ayr?ca, ölçe?in di?er ilgili ölçümlerle (örne?in, ya?am kalitesi veya ebeveyn stresi ölçekleri) korelasyonlar?n?n incelendi?i ölçüt ba??nt?l? geçerlik çal??malar?n?n yap?ld??? varsay?lmaktad?r.

Güvenirlik

Türkçe versiyonun güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) ve test-tekrar test güvenirli?i yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir. Uyarlama çal??mas?nda, YTAEÖ'nün genel olarak yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?u belirlenmi?tir (genellikle kabul edilebilir s?n?r olan 0.70'in üzerinde).

Yüksek iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçe?i olu?turan maddelerin tutarl? bir ?ekilde ayn? temel yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir. Test-tekrar test güvenirli?i ise, ölçe?in zaman içinde kararl? ölçümler sa?lad???n? kan?tlamak amac?yla belirli bir zaman aral???yla ayn? denek grubuna tekrar uygulanarak incelenmi?tir ve bu sonuçlar?n da kabul edilebilir düzeyde oldu?u kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Yard?mc? Teknoloji Aile Etkisi Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?n?n faktör yap?s?n? belirlemek amac?yla genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve/veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Orijinal FIATS ölçe?i genellikle çok faktörlü bir yap?ya sahiptir.

?im?ek ve arkada?lar? (2012), Türkçe versiyonun faktör yap?s?n?n, orijinal ölçe?in teorik olarak

ARABPSYCHOLOGY.COM

belirlenmi? alt boyutlar?n? destekleyip desteklemedi?ini ara?t?rm??lard?r. Analizler, ölçe?in Türkçe formunun da birden fazla faktör alt?nda topland???n? ve bu faktörlerin, yard?mc? teknolojinin aile üzerindeki farkl? etki alanlar?n? (duygusal, sosyal, pratik) ayr??t?rd???n? göstermi?tir. Bu faktör yap?s?, ölçe?in kültürel adaptasyon sürecinde geçerli ve sa?lam kald???n? do?rulam??t?r.

Araç

Test Türü: Uyarlama

Format: Genellikle 5 veya 7 noktal? Likert tipi bir derecelendirme sistemi kullanan, ebeveyn veya birincil bak?c? taraf?ndan doldurulan öz bildirim/raporlama ölçe?i.

Mevcut Diller: Türkçe (Uyarlama), ?ngilizce (Orijinal).

Popülasyon Grubu: Engelli çocuklar? veya gençleri olan aileler.

Ya? Grubu: Ölçek, do?rudan çocu?u de?il, çocu?un kulland??? teknolojinin aile üzerindeki etkisini ölçtü?ü için, ebeveynler veya bak?c?lar hedeflenir. Çocu?un ya? aral??? genellikle 0-18 ya? civar?ndaki teknoloji kullan?c?lar?n? kapsar.

Popülasyon Detaylar?: Fiziksel veya geli?imsel engelleri nedeniyle yard?mc? teknoloji kullanan bireylerin aileleri.

Test Metodolojisi: Uygulama, ebeveynlere cihaz?n kullan?m? ba?lam?nda aile ya?am?ndaki de?i?iklikleri derecelendirmelerini içeren bir dizi madde sunulmas?yla gerçekle?tirilir.

Anahtar Kelimeler

Yard?mc? Cihaz, Aile Stresi, Rehabilitasyon Sonuçlar?, Psikometrik Ölçek, Ya?am Kalitesi, Çocuk Sa?l???.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Tülay Tarsuslu ?im?ek

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: tulay_tarsuslu@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?ildir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Uyarlama Y?l?: 2012

Derecelendirme: Derecelendirme sistemi hakk?nda detayl? bilgi, uyarlama çal??mas?n?n makalesinde yer almaktad?r (Kaynaklar bölümüne bak?n?z).

PDF Eri?imi: Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas?na ait PDF dosyas?, a?a??daki adresten indirilebilir: family-impact-of-assistive-technology-scale-toad.pdf

Kaynaklar

Uyarlama çal??mas?n?n birincil referans? a?a??dad?r:

?im?ek, T. T., ?im?ek, ?. E., Ryan, S. E., Yakut, Y., & Uygur, F. (2012). The Turkish version of the Family Impact of Assistive Technology Scale: A validity and reliability study. *Scandinavian Journal of Occupational Therapy, 19*(6), 515-520. doi: 10.3109/11038128.2012.696141

Yard?mc? Teknoloji Aile Etkisi Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Bu nedenle, maddeler bu akademik giri?te listelenememi?tir. Maddelere eri?im için, yukar?da belirtilen PDF dosyas?na veya ilgili akademik makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM